

Nyhetsblad juni 2011 för projektet:

Trollsländor i Skåne 2009-2014

Sommarläger 1-7 juli

Som vi meddelat tidigare ger vi under den första veckan i juli möjlighet för alla trollsländeintresserade att träffas för exkursioner, föreläsningar, kurser, grillkvällar, bad, fiske, med mera, med målet att tillsammans inventera spännande delar av nordöstra Skåne samtidigt som vi umgås och lär känna varandra. Det är gratis att delta, men man får gärna bidra med en slant till projektet, särskilt om man övernattar. Man behöver inte boka eller anmäla närvaro om man bara gör dagsbesök, men man bör höra av sig för att inte missa vad som sker.

Tanken är att vem som helst kan komma förbi och vara med under en dag eller flera, och man får gärna även ta med sig och bjuda vänner och bekanta som inte är engagerade i projektet. Vi har också bjudit in trollsländeintresserade från övriga landet och resten av Europa.

Vi håller till i Hjertasjötorpet, beläget vid Hjertasjön två kilometer väster om Lönsboda. Torpet ligger i en trakt med en myriad av spännande biotoper för trollsländor, och under den här veckan ska vi besöka så många som möjligt. Vi har preliminärbookat de elva rutorna närmast stugan (se vilka här <http://www.trollslandor.se/sida1.html>) och räknar med att där hitta bland annat spjutflickslända, månflickslända, gungflymosaikslända, sandflodtrollslända, stenflod-

trollslända och troligen alla fem kärrtrollsländorna. Vi hoppas också på nya lokaler för mindre glanstrollslända, spetsfläckad trollslända och tvåfläckad trollslända. Allra helst hoppas vi förstås att hitta fjällmosaikslända eller dvärgflickslända, två arter som inte setts i Skåne på drygt 100 resp 200 år. Vi gör också en längre utflykt till Kullaberg 2/7 för de som vill det.

Det finns badplatser och det är fritt fiske i Hjertasjön. I sjön förekommer gädda, abborre och vitfisk, och det finns gungflyn, kärr och andra spännande biotoper alldeles kring knuten. Har du frågor eller redan nu vill boka sängplatser så hör av dig till någon av nedanstående. Mer information om lägret hittar du på vår hemsida www.trollslandor.se.

Varmt välkomna i juli!

Magnus Billqvist

magnus.billqvist@naturskyddsforeningen.se

Linda Birkedal

linda.birkedal@naturskyddsforeningen.se

Linda Strand

linda@faunacoll.se

Hjertasjötorpet sett från stranden av sjön

Bred kärrtrollslända, Grundsjön 2010

Några intressanta fynd 2011

Några roliga/intressanta fynd i Skåne (t o m 14/6) listas nedan (en del är ännu ej validerade). Endast nya lokaler/fynd tas med, inga tidigare kända lokaler för arterna är med. Mest notabelt är väl att månflicksländan fortsätter förvåna med många nya fynd/lokaler. Uppenbarligen vanligare än vi trodde! Detsamma kan vi inte säga om vinterflickslända som trots alla efterlysningar endast rapporterats från två platser. Om kraftig smaragdflickslända kan vi nog redan säga att den verkar ha det i särklass bästa året på flera år, trots att säsongen för den nyss startat.

Griptångsflickslända

- Ängstorpsdammen, Silvåkra 21.5 (Jan Pröjts)
- Revlinge mosse, Kågeröd 10.6 (Jan Pröjts)

Kraftig smaragdflickslända

- Svabesholms naturreservat, Södra Mellby 2.6 (Magnus Billqvist, Ola Elleström)
- Våtmark intill väg 19 VSV Fågeltofta 2.6 (Magnus Billqvist, Ola Elleström)
- Vikorran, NV Ravlunda by 4.6 (Mikael Svensson, Anna Fohrman)
- Rammsjöstrand, Västra Karup 10.6 (Phil Benstead)
- Ängstorpsdammen, Silvåkra 12.6 (Erik Svensson)

Mindre kustflickslända

- Våtmark intill väg 19 VSV Fågeltofta 4.6 (Magnus Billqvist, Ola Elleström, Emma Jansson, Kristian Nilsson)
- Rammsjöstrand reningsverk, Västra Karup 10.6 (Phil Benstead)

Månflickslända

- Bösketorp dammar, Grevie 15.5 (Phil Benstead)
- Damm norr Linderöd 3.6 (Kjell Olsson)
- Damm S Pärup, Linderöd 3.6 (Kjell Olsson)
- Fulltofta Strövområde, Kvarröd damm 4.6 (Kjell Olsson)
- Hållehallstuga dammar, Förslöv 13.5 (Phil Benstead)
- Lönhult pond, Västra Karup 5.6 (Phil Benstead)

Pudrad kärrtrollslända *Leucorrhinia albifrons*, Listarum 21 maj, fyra dagar tidigare än föregående tidigaste fenologidatum.

- Norr om Fiskartorpet, V. Vombsjön, Harlösa 23.5 (Erik Svensson)
- Våtmark intill väg 19 VSV Fågeltofta 2.6 (Magnus Billqvist, Ola Elleström)

Tvåfläckad trollslända

- Kyrksjön, Tässjö 5.6 (Patric Carlsson)
- Lerbäcken Dalen, Höör 21.5 (Andreas Oxenstierna)
- Abborrasjön, Tässjö 12.6 (Patric Carlsson)

Vandrande ängstrollslända

- Skansen, Simrishamn 3.6 (Sven Jönsson) (mer om denna i separat notis)

Vinterflickslända

- Kjells damm, Fredriksberg, Norra Mellby 24.4 (Tove Thomasson, August Thomasson mfl)
- Ängstorpsdammen, Silvåkra 7.5 (Jan Pröjts)

Starrmosaikslända

- Myrarps mosse, Kardinaldiket, Mattered 5.6 (Linda Birkedal) (extremt fenologifynd 20 dagar tidigare än innan, övriga fenologirekord i separat notis)

Vandrande ängstrollslända i Skåne

Att det är väl värt att ibland trots allt lägga mer tid på samma lokal man själv eller andra redan varit på bevisades vid Skansen vid Simrishamn, då det var helt tomt på röda sländor av alla de slag den 2 juni. Men redan dagen efter hittade Sven Jönsson tre hanar av vandrande ängstrollslända där och två dagar senare konstaterades även parning och äggläggning, då en hona plötsligt dök upp på platsen. Det är troligen det första fyndet av en hona i Sverige.

Arten har tidigare setts tre gånger i Skåne samt en gång på Öland. Första fyndet i Danmark gjordes 2003, sedan dess har den setts på minst tio lokaler med

Vandrande ängstrollslända *Sympetrum fonscolombii*, Skansen, Simrishamn 4/6. Skånes fjärde och landets femte fynd av arten.

minst fem fynd från närbelägna Själland, varav två lokaler med känd reproduktion. Dock ingen sådan sedan 2007.

Av Skånes fyra fynd har tre gjorts kring Simrishamn och ett vid Trolleholm. Att det inte setts några i sydväst beror nog mest på dålig trollsländeskådaraktivitet. Värt att nämna i sammanhanget är också, att vandrande ängstrollslända till skillnad från de flesta andra arter även tolererar bräckt vatten. Laguner som de längs sydvästra Skånes kuster borde passa arten förträffligt. På sikt kommer det att bli fler fynd tror vi, både på grund av ökad aktivitet och kunskap och för att arten utökar sitt utbredningsområde norrut i takt med varmare klimat.

Ett av de skånska fynden finns för övrigt inte på Artportalen (Ivan Kruys, Bäckhalladalen 2003). Kanske finns det fler sådana? Känner du till fler fynd av vandrande ängstrollslända än de som nämns ovan får du gärna höra av dig, eller ännu bättre rapportera dem på Artportalen.

I skrivande stund (14/6) är åtminstone två av hannarna kvar vid Skansen.

Nya fenologirekord 2011

Det finns sedan en tid en ny, uppdaterad pdf-fil med flygtider för skånska trollsländor på vår hemsida här http://www.trollslandor.se/Flygtider_Skane_2010_high.pdf. Det har dock hänt en hel del sedan den här säsongen startade. Våren 2011 är ganska lik våren 2009 som också var ovanligt varm, och därför har det redan nu slagits en hel del fenologirekord. Det och den stora ökningen av antalet trollsländeskådare bidrar förstås till detta. Några av de nya rekorden beror säkerligen fortfarande på underrapportering då all data vi använder oss av i projektet är den som finns tillgänglig på Artportalen. Sitter du inne med andra uppgifter så välkomnar vi förstås rapportering.

Vi vill också passa på att mana till viss försiktighet vid artbestämningen av arter som uppenbarligen är tidigt på vingarna. Det är enkelt att "slentrianbestämma" en vanlig art om man inte har koll på flygtiderna.

Observera att datumen nedan kan komma att ändras, då alla fynden inte är validerade ännu samtidigt som en hel del rapportörer lägger in alla sina obsar i efterhand. Men så här ser det ut i skrivande stund (10/6):

Nya fenologirekord hittills under 2011 (t o m 10/6)

ART	ÄLDRE DATUM	NYTT DATUM	PLATS	ANTAL DAGAR
Vinterflickslända* <i>Sympecma fusca</i>	27/4	24/4	Sösdala	3
Spjutflickslända <i>Coenagrion hastulatum</i>	1/5	29/4	flera platser	2
Guldrollslända <i>Cordulia aenea</i>	1/5	30/4	flera platser	1
Myrtrollslända <i>Leucorrhinia dubia</i>	10/5	7/5	Bränneslätt	3
Ljus lyrflickslända <i>Coenagrion puella</i>	10/5	7/5	Gullåkra mosse	3
Sandflodtrollslända <i>Gomphus vulgatissimus</i>	14/5	7/5	Ebbarp	7
Månflickslända <i>Coenagrion lunulatum</i>	20/5	8/5	Karpalund	12
Större rödögonflickslända <i>Erythromma najas</i>	9/5	8/5	Stensoffa	1
Blå jungfruslända <i>Calopteryx virgo</i>	24/5	19/5	Silvåkra	5
Pudrad kärrtrollslända <i>Leucorrhinia albifrons</i>	25/5	21/5	Listarum	4
Tvåfläckad trollslända <i>Epitheca bimaculata</i>	22/5	21/5	Höör	1
Flodflickslända <i>Platycnemis pennipes</i>	29/5	23/5	två platser	6
Kungstrollslända <i>Cordulegaster boltonii</i>	10/6	31/5	Köpinge	10
Kraftig smaragdflickslända <i>Lestes dryas</i>	3/6	2/6	Svabesholm	1
Kejsartrollslända <i>Anax imperator</i>	4/6	2/6	Damm vid Skivarpån	2
Allmän smaragdflickslända <i>Lestes sponsa</i>	9/6	3/6	Svarta hål	6
Starrmosaislända <i>Aeshna juncea</i>	25/6	5/6	Myrarp mosse	20
Blågrön mosaikslända <i>Aeshna cyanea</i>	9/6	8/6	Fulltofta	1

* Vinterflickslända övervintrar som adult slända.

28/5: Trollsländor – trots allt

Exkursionsreferat av Magnus från vår senaste exkursion:

Väderprognoserna var minst sagt dystra inför helgen, så dystra att vi på allvar ett slag funderade på om vi ändå inte skulle ställa in den planerade exkursionen med det skånska trollsländeprojektet till Kullaberg. Men dessa tillställningar är så mycket mer än "bara" tillfällen där man kollar på sländor. Det är också sociala mötesplatser där man träffar likasinnade från främst Skåne, men även "utomsocknes". Dessutom har vi inte haft en exkursion sedan i juli förra året, eftersom vi ställde in den planerade augustiutflykten 2010. Över 30 personer hade förhandsanmält intresse så det skulle till ett riktigt oväder för att helt ställa in.

Därför kändes det som att inget denna gång kunde stoppa exkursionen, istället fick vi vara ordentligt förberedda. Linda Birkedal hade därför med sig vattenhåv för att häva larver, och Magnus la några minuter hemmavid innan vi åkte för att fånga in några arter. Detta för att i nödfall ha i alla fall något att visa upp. Nu behövdes aldrig det, för det visade sig att vädret var bra åtminstone första timmen, och regnet kom inte förrän vid 15-tiden. Det var lite för kallt för att de större arterna skulle flyga, men innan regnet hann vi titta på åtminstone mörk lyrflickslända, ljus lyrflickslända, sjöflickslända, bred trollslända och fyrfläckad trollslända.

När vi gått runt hela dammen visades de medhavda arterna också, så deltagarna även fick se större rödögonflickslända, större kustflickslända och blåbandad jungfruslända (dessa släpptes för övrigt sedan på lokal där de förekommer).

Sen blev det fika och regnet började droppa. Drop-pa av gjorde då också vi, det fanns ingen anledning att fortsätta. Av de över 30 som förhandsanmält sig försvann en del redan innan pga sjukdom och vädret, men vi var ändå nästan 20 som dök upp. Jag tror alla kommer nästa gång också, dvs 2 juli kl 12.00 på samma plats: parkeringen närmast Björkerödsdammen på Kullaberg. Med bättre väder blir det fler arter och fler platser som besöks. Tack alla som var med!

Bokningsläget

Nu kan vi glädjande nog börja bokföra färdiginventerade rutor! Med start i år kommer vi när det blir

aktuellt att lotta ut priser bland de som slutredovisat rutor. Aktuella läget ses bäst här: <http://www.trollslandor.se/sida1.html> Om du känner att du är klar med din ruta och vill avsluta och/eller boka fler hör du bästa av dig direkt till Magnus på magnus.billqvist@naturskyddsforeningen.se eftersom han håller i bokningen.

Falsterbo Bird Show 2011

Vi kommer att finnas på Falsterbo Bird Show 2-4 september, alldeles intill vattenhindret, där vi kommer att visa upp sländor på plats, sälja hävar, böcker, etc. Kom dit och hälsa på! Vi kommer att behöva funktionärer också, är du intresserad av det så hör av dig till Magnus.

Kommande aktiviteter

Vi är mycket måna om att starta fler studiecirklar men vi behöver för det fler cirkelledare. Är du intresserad av att ställa upp som detta är du varmt välkommen att höra av dig till oss i projektledningen.

Till dags dato är nedanstående spikat, vi återkommer om julfest.

- **1-7 juli: Inventeringsommarläger, se särskild notis.**
- **2 juli: Trollsländeexkursion nr 2 2011. Kullaberg.** Samlingsplats meddelas vid anmälan. Ta med fika. Ingen kostnad. Anmälan och mer info: magnus.billqvist@naturskyddsforeningen.se.
- **21 aug: Trollsländeexkursion nr 3 2011. Kullaberg.** Samlingsplats meddelas vid anmälan. Ta med fika. Ingen kostnad. Anmälan och mer info: magnus.billqvist@naturskyddsforeningen.se. Observera att denna exkursion sker på en söndag för att sammanfalla med Insekternas dag.
- **2-4 sep: Falsterbo Bird Show, se särskild notis** samt <http://www.falsterbobirdshow.com>

Inventeringen i Skåne sker ideellt, dock har ekonomiskt stöd för projektledning, resor, kurser och inrapportering av data, erhållits av Region Skåne, Länsstyrelsen i Skåne, Naturskyddsforeningen i Skåne, Lunds Naturskyddsforening och Studiefrämjandet Skåne-Blekinge. Medel har också sökts från samtliga skånska kommuner vilket lett till att kommunerna i Eslöv, Helsingborg, Höganäs, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lund, Svedala, Trelleborg, Vellinge och Ystad bidrar.

